

dit eas igit. Et ceciderunt ex illis duo milia viroꝝ. ⁊ reuersus est in iudea in pace. Et ptolomeus filius atobi constitutus erat dux i campo hiericho ⁊ habebat argentum ⁊ aurum multum. Erat enim gener summi sacerdotis. Et exaltatum est cor eius. et volebat obtinere regionem. ⁊ cogitabat tolli aduersus simonem ⁊ filios eius vt tolleret eos. si non autem pambulans ciuitates que erant in regione iudee. ⁊ sollicitudinez gerens eaz descendit in hiericho. ipe et matathias filius eius ⁊ iudas. anno ceterimo septuagesimo septimo. mese non decimo. Dies est mensis sabbath. Et suscepit eos filius atobi in munitiunculam que vocatur dohelem dolo qua edificauit ⁊ fecit eis conuiuium magnum. ⁊ abscondit illic viros. Et cum inebriatus esset simon ⁊ filij eius surrexit ptolomeus cum suis ⁊ sumpsit arma sua. ⁊ intrauerunt in conuiuium. ⁊ occiderunt eum et duos filios eius. ⁊ quosdam pueros eius. Et fecit deceptionem magna in isrl. ⁊ reddidit mala pro bonis. Et scripsit hec ptolomeus ⁊ misit regi vt mitteret ei exercitum in auxilium ⁊ traderet ei regionem ⁊ ciuitates eoz ⁊ tributa. Et misit alios in gasara tollere iohannem ⁊ tribunum misit epulas vt veniret ad se. ⁊ daret eis argentum ⁊ aurum ⁊ dona. Et alios misit occupare hierusalem ⁊ montem templi. Et percurrentes quidam nunciavit iohanni in gasara quod perijt pater eius ⁊ fratres eius. ⁊ quod misit te quod interfici. Et audiuit autem vehementer expaui. ⁊ comprehendit viros qui venerant perdere eum. ⁊ occidit eos. Cognouit enim quia querebant perdere eum. Et cetera sermonum iohannis ⁊ belloꝝ eius ⁊ bonaz virtutum quibus fortiter gessit. ⁊ edificij murorum quos extruxit ⁊ rez gestaz eius. ecce hec scripta sunt in libro dierum sacerdotij eius ex quo factus est princeps sacerdotum post patrem suum.

Explicit liber primus machabeoz.

**Incipit secundus liber Machabeoz
rum.**

Capitulum.

I Ratribus qui sunt per egiptum iudeis. salutem dicit fratres qui sunt in hierosolimis iudei ⁊ qui in regione iudea. et pacem bonam. **B**onifaciaro bis deus ⁊ meminerit testamenti sui quod locutus est ad abraam ⁊ ysaac ⁊ iacob seruoꝝ suoz fidelium ⁊ dicit vobis cor oibz vt colatis eum ⁊ faciatis eius voluntatem corde magno ⁊ animo volenti. Adaperiat cor vestrum in lege sua. ⁊ in preceptis suis. ⁊ faciat pacem. **E**raudiat orationes vestras. ne reconcilietur vobis nec vos deseret in tempore malo. **E**t nunc hic sumus orantes pro vobis. **R**egnate de metrio anno centesimo sexagesimo nono. nos iudei scripsimus vobis in tribulatione ⁊ in periculo qui superuenit nobis in istis annis ex quo recessit iason a sancta terra ⁊ a regno. **P**ostquam succenderunt. ⁊ effuderunt sanguinem innocentem. **E**t orauimus ad dominum. ⁊ exauditi sumus ⁊ obtulimus sacrificium ⁊ similitudinem. ⁊ accendimus lucernas. ⁊ proposuimus panes. **E**t nunc frequentate dies scenoplegie mensis casleu. **A**nno ceterimo octogesimo octavo plus qui est hierosolimis et in iudea senatusque ⁊ iudas aristobolo magistro ptolomei regis qui est de genere christozum sacerdotum ⁊ his qui in egipto sunt iudeis salutem ⁊ sanitatem. **D**e magnis periculis a deo liberati magnifice gratias egimus ipsi vt pote que aduersus tale regem dimicauimus. **I**psa enim ebullire fecit de perfide eos que pugnauerunt contra nos ⁊ sanctam ciuitatem. **N**am cum in perfide esset dux ipse ⁊ cum ipso immensus exercitus cecidit in templo nancee. concilio deceptus sacerdotum nancee **E**tenim cum ea habitaturus venit ad locum antiochus ⁊ amici eius vt acciperet pecunias multas dotis nomine. **C**umque proposuissent eas sacerdotes nancee. ⁊ ipse cum paucis ingressus esset intra ambitum phani. clausurunt templum. **C**um au

tem intrasset atiochus optoq; occulto
 aditu tēpli mittētes lapides pctisserūt
 ducē ⁊ eos q̄ cū eo erāt. ⁊ diuiserūt mē-
 bratim. ⁊ capitib; amputatis foras pie-
 cerunt. Per oīa bñdictus deus q̄ tradi-
 dit impios. Facturi igit quinta ⁊ vicefi-
 ma die mēsis casleu purificationē tēpli
 necessariū durim? significare vobis vt ⁊
 vos q̄z agat; diē scenophægie. ⁊ diē ignis
 q̄ datus ē qm̄ neemias edificatio tēplo ⁊
 altari obtulit sacrificia. Nam cū in perfi-
 den ducerent p̄res nostri sacerdotes q̄
 tunc cultores dei erant. acceptū ignē de
 altari occulte absconderūt in valle vbi
 erat pute? saltus ⁊ ficcus. ⁊ i eo pfutari
 sunt eū. ita vt oib; igitus eēt locus. Cū
 aut p̄terissent anni multi. ⁊ placuit deo
 vt mitteret neemias a rege phidis. nepo-
 tes sacerdotū illoꝝ q̄ absconderāt misit
 ad requirendū ignē. ⁊ sicut narrauerūt
 nobis. nō inuenerunt ignē sed aquam
 crassam. Et iussit eos haurire ⁊ afferre
 sibi. ⁊ sacrificia que imposta erāt iussit
 sacerdos neemias aspergi ipa aqua. ⁊ li-
 gna ⁊ q̄ erāt supposita. Et q; hoc factuz
 ē ⁊ tps affuit quo sol refulsit qui prius
 erat in nubilo. accessus est ignis magn?
 ita vt oēs miraret. Orationē aut facie-
 bant oēs sacerdotes dū pfummarēt sa-
 crificiū ionatha inchoante. ceteris autē
 iudicantib;. Et neemie erat oratio hunc
 hñe modū. Dñe de? oim creator terribi-
 lis ⁊ fortis. iustus ⁊ misericors q̄ sol? es
 bonus rex. solus p̄stās. solus iust? ⁊ oip-
 tēs ⁊ eternus. q̄ liberas isrl' de oi malo. q̄
 fecisti p̄res electos. et sanctificasti eos.
 accipe sacrificiū p̄mniuerso p̄plo tuo isrl'
 ⁊ custodi p̄rez tuā ⁊ sanctifica. Cōgrega
 disp̄sionem nr̄am libera eos qui f̄uunt
 gētib; ⁊ p̄emptos ⁊ aluminatos respi-
 ce vt sciāt gētes qz tu es deus nr̄. Affli-
 ge opprimētes nos. ⁊ p̄tumeliā faciētes
 in superbia. Constitue p̄lm tuū in loco
 sancto tuo. sic dixit moyses. Sacerdos
 tes aut psallebāt hymnos. vsq; p̄sum-
 ptū eēt sacrificiū. Cū aut p̄sumptū eēt
 sacrificiū ex re fidua aq̄ neemias iussit la-
 pides maiores pfundi. Quod vt factū

ē ex eis flāma accēsa ē. sed ex lumine qd
 refulsit ab altari cōsumpta ē. Et xpo ma-
 nifesta ē res renūciatū ē regi p̄faz q̄ in
 loco in q̄ ignez absconderāt hi q̄ trāsati
 fuerāt sacerdotes aqua apparuit de qua
 neemias ⁊ qui cum eo erant purificaue-
 runt sacrificia. Considerans autē rex et
 rem diligenter examinans. fecit ei tem-
 plum vt p̄baret quod factum erat. Et
 cum probasset. sacerdotib; donauit ml/
 ta bona ⁊ alia atq; alia mumerā ⁊ accipi-
 ens manu sua tribuebat eis. Appella-
 uit aut neemias hūc locū neptar. quod
 interpretatur purificatio. Vocatur au-
 tem apud plures nephi.

II

Auenitur aut in descriptionib;
 i hieremie prophete q̄ iussit eos
 ignē accipe q̄ trāsmigbanē vt si-
 gnificatū ē. ⁊ vt mādauit trāsmiḡtis. et
 dedit illis legē ne obliuiscerētur p̄cepta
 dñi. et vt nō exerraret mentib; vidētes
 simulacra aurea ⁊ argentea ⁊ ornamen-
 ta eoz. Et alia hmōi dicēs. hortabatur
 ne legē amouerēt a corde suo. Erat aut
 in ipsa scriptura. quō tabernaculū ⁊ ar-
 cam iussit propheta diuino nr̄so ad se fa-
 cta comitari secū vsq; extit in montem
 in quo moyses ascendit ⁊ vidit dei here-
 ditatē. Et veniēs ibi hieremias inuenit
 locū spelūce. ⁊ tabnaculū ⁊ arcā ⁊ altare
 incensi intulit illuc ⁊ ostiū obstruxit. Et
 accesserūt qdā siml' q̄ seq̄bant vt nota-
 rēt sibi locū. ⁊ nō potuerūt inuenire. vt
 aut cognouit hieremias culpās illos di-
 xit q̄ ignotus erit locus donec p̄greget
 deus p̄gregatōnem ppli. ⁊ p̄picius fiat.
 Et tūc dñs oñdet hec. ⁊ apparebit maie-
 stas dñi. ⁊ nubes erit sicut ⁊ moysi mani-
 festabat ⁊ sicut cū salomō petijset locuz
 sanctificaretur magno deo manifestabat
 hec. Magnifice etenī sapiam tractabat
 ⁊ vt sapientiā habēs. obtulit sacrificiuz
 dedicationis et consummationis tēpli.
 Sicut ⁊ moyses orabat ad dñm. ⁊ descē-
 dit ignis de celo ⁊ consumpsit holocau-
 stum sicut ⁊ salomon orauit ⁊ descendit
 ignis de celo. ⁊ consumpsit holocaustū.
 ⁊ dixit moyses eo q̄ nō fit p̄mōstum qd

6

erat p peccato 7 cōsumptū est. Simili
ter 7 salomon octo dieb; celebravit de
dicationē. Inferebant autē in descripti
onib; 7 cōmentarijs neemie hec eadem
7 qualiter pstruens bibliothecā pgrega
uit de regionib; libros. 7 pphetarū 7 da
uid 7 epistolas regū 7 de donarijs. Si
militer autē 7 iudas/lea que didicerat per
bellum quod nobis acciderat congrega
uit omnia 7 sunt apud nos. Si ergo de
fideratis hec. mittite q̄ perferant vobis
Acturi itaq; purificationem scripsimus
vobis. Bene ergo faciet; si egeritis hos
dies. Deus autē qui liberauit populū su
um 7 reddidit hereditatez omnib;. 7 reg
nū 7 sacerdotiū. 7 sanctificationem si
cut promisit ī lege. speramus q̄ cito no
stri miserebit; 7 congregabit de sub celo
in locum sanctum. Cripuit em̄ nos de
magnis piculis. et locum purgavit. De
iuda vero machabeo 7 fratrib; eius. 7 de
templi magni purificatione 7 de are de
dicatione. sed 7 de p̄lijs que p̄tinēt ad
antiochum nobilem. 7 filiū eius cupa
tozem 7 de illuminatiōib; que de celo fa
cte sunt ad eos qui pro iudeis fortit; fe
cerunt ita vt vniuersam regionem cuz
pauci essent vindicaret;. 7 barbarā mul
titudinem fugarent 7 famosissimū in
toto orbe templū recuperarent. 7 ciuita
tem liberarent. vt leges que atolende e
rant restituerent; dño cū omni tranquil
litate p̄picio facto illis. Item q; ab iaso
ne cyreno quinq; libris cōprehensa tē
ptauimus nos vno volumine breuiare
Considerantes enim multitudinem li
broz 7 difficultatem volentib; aggredi
narrationes historiar;. p̄pter multitudi
nem rez curauimus volentib; quidē le
gere vt esset animi oblectatō. studiosis
vō vt facile possint memorie comenda
re. omnib; autem legentib; vtilitas cō
ferat;. Et nobis q̄dem ipsis qui hoc op
breuiadi causa suscepimus nō facilē la
borem. immo vō negociū plenū vigilia
ruz 7 sudoris assumpsimus. Sicut hi
qui preparant cōiuiuz. 7 querunt alio
rum voluntati parere p̄pter multorum

grām libenter labore sustinem;. vitatez
quidē de singulis autorib; cōcedentes.
ipi autē fm datā formā breuitati studē
tes. Sicut. n. noue domus architecto
de vniuersa structura curanduz ē. ei vō
q̄ pingere curat q̄ apta sunt ad ornatuz
exquirenda sunt ita estimandū ē 7 in nos
bis. Item intellectum colligere 7 ordi
nare sermonē 7 curiosius partes singu
las q̄sq; disquirere historie cōgruit au
tori. breuitatem vō dictionis sectari. et
executionis rez vitare breuianti p̄cedē
dū est. Hinc ergo narrationē incipiem;. 7
de prefatione tantū dixisse sufficiat. stul
tum etem̄ est ante historiaz effluere. in
ipsa autem historia succingi. III

Egitur cū sancta ciuitas habi
taret in omni pace. leges autē
adhuc optime custodirent; pro
pter onie pontificis dispositionē 7 pieta
tem 7 animos odio habentes mala. fie
bat vt 7 ipsi reges 7 principes locū sum
mo honore dignū ducerent. 7 templuz
maximis munerib; illustraret;. vt seleu
cus asierex de redditibus suis prestaret
omnes sumptus ad ministerium sacri
ficioz pertinētes. Simon autē de tribu
beniamin prepositus templi constitut;
contendebat obsistente sibi principe sa
cerdotū iniquū aliquid in ciuitate moli
ri. Sed cū vincere oniam nō posset vt
nit ad appolloniū tharsee filiu; qui illo
tempore erat dux celestrie 7 p̄xenicis. et
nūciauit ei pecunijs innumerabilibus
plenū esse erariū. hierosolimis 7 cōmu
nes copias immēlas esse q̄ non p̄tinēt
ad rōnem sacrificioz. esse autē possibile
sub ptate regis cadere vniuersa. Cūq;
retulisset ad regem appollonius de pecu
nijs que de late erant. ille acatū heliodo
rum qui erat sup; negocia eius misit cū
mandatis vt p̄dictā pecuniā transporta
ret. Statimq; heliodorus iter ē aggress
sus. specie quidē quasi p̄ celestria 7 i. he
nicē ciuitates esset pagraturus. reuera
autem regis p̄positum p̄fecturus. Sz
cū visset hierosolimā 7 benigne a sum
mo sacerdote in ciuitate esset exceptus

narravit de dato iudicio pecuniarum cuius rei gratia adesset apuit. Interrogabat autem si vere hec ita essent. Tunc summus sacerdos ostendit deposita esse hec et victualia viduarum et pupillorum. quedam vero esse hircani tobie viri valde eminentis in his que tetulerat impius simon. vniuersa autem argenti talenta esse quadringenta et auri ducenta. decipi vero eos qui credidissent loco et templo quod per vniuersum mundum honoratur. pro sui reuerentia et sanctitate. omnino impossibile esse. At ille pro his que habebat in mandatis a rege dicebat omni genere regi ea esse referenda. Constituta autem die intrabat de his heliodorus ordinaturus. Non modica vero pro vniuersa civitate erat trepidatio. Sacerdotes autem ante altare cum stolis sacerdotalibus iactauerunt se. et inuocabant de celo eum qui de depositis legem posuit. ut his qui deposita ea salua custodiret. Nam vero que viderat summi sacerdotis vultus mente vulnerabat. Facies enim et color immutatus. declarabat internam animi dolorem. Circumfusa enim erat mestitia quidam vero. et horrores corporis. pro que manifestus aspicientibus dolor cordis eius efficiebatur. Alij etiam congregati de domibus confluebant publica supplicatione obsecrantes. pro eo quod in preceptum locus esset venturus. Accincteque mulieres circumspicteus pro plateas confluebant. sed et virgines que concludere erant procurrebant ad omnia. alie autem ad muros que daz vero pro fenestras aspiciebant vniuersae autem prendentes manus in celum deprecabantur. Erat enim misera pro morte multitudinis et magni sacerdotis in agone constituti expectatio. Et hi que inuocabant omnipotentem deum. ut credita sibi his qui crediderant cum omni integritate preseruarentur. Heliodorus autem quod decreuerat perficiebat eodem loco ipse cum satellitibus circa erarium presens. Sed spiritus omnipotentis dei magnam fecit sue offensionis euidentiam ita ut omnes que ausi fuerant parere ei. ruentes dei virtute. in dissolutionem et formidinem conuerterentur. Apparuit enim illis quidam equus terribilem habens sessorem. optimis

optimis ordinatus. isque cum impetu heliodoro priores calces elisit. Qui autem ei sedebat videbatur arma habere aurea. Alij etiam apparuerunt duo iuvenes virtute decori. optimi gloria. speciosique amictu qui circumsteterunt eum. et ex utraque parte flagellabant. sine intermissione multis plagis verberantes. Subito autem heliodorus cecidit in terram. eumque multa caligine circumfusum rapuerunt. atque in sella gestatoria positum eiecerunt. Et his qui cum multis cursoribus et satellitibus predictus ingressus est erarium. portabat nullo sibi auxilio ferente. manifesta dei cognitavirtute. Et ille quidem pro diuina virtute iacebat mutus atque omni spe et salute priuatus. Hi autem deum benedicebant. quod magnificabat locum suum. et templum quod paulo ante timore ac tumultu erat plenum. apparente omnipotente domino gaudio et leticia impletum esse. Tunc vero ex amicis heliodori quidam rogabant presertim omnia ut inuocaret altissimum. ut vitam donaret ei. quoniam summo spiritu erat presertitus. Considerans autem summus sacerdos ne forte rex suspicaretur malicia aliqua ex iudeis circa heliodorum presumatam. obtulit pro salute viri hostiam salutare. Cumque summus sacerdos exoraret idem iuvenes eisdem vestibus amictu frates heliodoro dixerunt. Domine sacerdote gratias age. Nam propter eum tibi dominus vitam donauit. Tu autem a deo flagellatus. nuncia omnibus magnalia dei et potestatem. Et his dictis non apparuerunt. Heliodorus autem hostia deo oblata. et votis magnis promissis ei que viuere illis concessit. et omne gratias agens recepto exercitu repedabat ad regem. Testabatur autem omnibus ea que sub oculis suis viderat opera magna dei. Cum autem rex interrogasset heliodorum que esset aptus adhuc semel hierosolimam mitti ait. Si que habes hostem aut regni tui infidiatorem. mitte illum. et flagellatum eum recipies. si tamen eum ferit. eo quod in loco sit vere dei quidam virtus. Nam ipse qui habet in celis hitationem visitator et adiutor est loci illius. et venientes ad malefaciendum percutit ac perdit. igitur de heliodoro et erarij custodia ita res se habet

Simon autem predictus IIII
I crus pecuniarum et patrie delator.
male loquebatur de omnia. tanquam
ipse heliodorus instigasset ad hoc et ipse fu-
isset in centum malorum. prouisorum civita-
tis ac defensorum gentis sue. et emulato-
rem legis dei audebat insidiatorum regni
dicere. Sed cum inimicitie intantum pro-
cederent. ut etiam aliquosdam simonis
necessarios homicidia fierent. confide-
rans omnia periculum contentionis. et
apollonium insanire utpote ducem ce-
lesirie et phenicis. ad agendam malitiam
simonis. ad regem se contulit. non ut ci-
uium accusator. sed communem utilita-
tem apud semetipsum uniuersam multitu-
dinis considerans. Videbat enim sine re-
gali prouidentia impossibile esse pacem
rebus dari. nec simonem posse cessare a
stulticia sua. Sed post seleuci vite excel-
sum cum suscepisset regnum antiochus
qui nobis appellatur. abiebat iason fra-
ter onie summum sacerdotum adito re-
ge. promittens ei talenta trecenta sexa-
ginta. et rex redditibus alijs talenta octogin-
ta. Super hoc promittebat et alia centum
quingenta. si potestati eius concedere
retur gymnasium et ephesiam sibi consti-
tuere. et eos qui in hierosolimis erant an-
tiochenos scribere quod cum rex annuisset
et obtinuisset principatum. statim ad gen-
tilem ritum contribules suos transfer-
re cepit et amotis his que humanitatis
causa iudeis a regibus fuerant constituta
per iohannem patrem eupolemi qui apud
romanos de amicitia et societate sanctus
est legatione legitima ciuium iura desti-
tuens praua instituta sanciebat. Et enim
ausus est sub ipsa arce gymnasium con-
stituere et optimos quosque ephesorum in lu-
panaribus ponere. Erat autem hoc non ini-
tium sed incrementum quoddam et pro-
fectus gentilis et alienigene conuersatio-
nis. propter impietatem et non sacerdotis iasonis
nepharii et mandatum scelus ita ut sa-
cerdotes iam non circa altaris officia de-
diti essent sed contempto templo et sacri-
ficij neglectis festinarent participes si-

eri palestine. et prebitionis eius iniuste. et
in exercitijs disci et patrios quidem hono-
res nihil habentes grecas glorias optimas
arbitrabatur. Quarum gratia periculosa
eos contentio habebat et eorum institu-
ta emulabatur. ac per omnia his consimi-
les esse cupiebant quos hostes et perem-
ptores habuerant. In leges enim diui-
nas impie agere impune non cedit. sed
hoc tempus sequens declarabit. Cum autem
quinquennalis agone tyro celebraretur
et rex presens esset. misit iason facinorosus
ab hierosolimis viros potentes potentes
argenti didracmas trecentas in
sacrificium herculis quas postulauerunt
hi qui a portauerant. ne in sacrificijs es-
rogarentur quia non oporteret. sed in ali-
os sumptus esse deputari. Sed hoc obla-
ta sunt quidem ab eo qui miserat in sa-
crificium herculis. propter presentes autem
date sunt in fabricam nauium triremium.
Misso autem in egiptum apollonio nesiher
filio propter primates ptolomei philome-
toris regis cum cognouisset antiochus
alienum se a negotijs regni effectum pro-
prijus utilitatibus consulens. profectus
inde venit ioppen et inde hierosolimam
Et magnifice ab iasone et ciuitate susce-
ptus cum facultate luminibus et laudibus in-
gressus est. et inde in phenicem exercitum con-
uertit. Et post triennij tempus misit ia-
son menelaum supradicti simonis fratrem
portantes pecunias regi. et de negotijs
necessarijs responsa platur. At ille com-
mendatus regi cum magnificasset faciem po-
testatis eius. in semetipsum reuertit sum-
mum sacerdotum supponens iasoni talenta
argenti trecenta. Acceptisque a rege mandatis
venit nihil quidem habens dignum sacerdotio
a iasone hoc crudelis tyranni. et fere belue iram
gerens. Et iason quidem qui proprium fra-
trem captiuauerat. ipse deceptus profu-
gus in ammanitatem expulsus est regi-
onem. Menelaus autem principatum qui-
dem obtinuit. de pecunijs vero regi pro-
missis nihil agebat cum exactionem fa-
ceret sostratus qui arce erat prepositus
Iam ad hunc exactionem rectigalium pertinebat

Machabeorum II

Quā ob cām vtriq; ad regē sunt euo-
cati. Et menelaus amotus ē a sacerdo-
tio succedente lisimacho fratre suo. so-
stratus autē platus est ciprijs. Et cū hęc
agerentur contigit tharsenses et mallo-
thas seditōnem mouere. eo q̄ antiochi
regis concubine dono essent dati. Festi-
nāter itaq; rex venit sedare illos relicto
suffecto vno ex comitib; suis ādronico.
Ratus autē menelaus accepisse se tem-
pus oportū. aurea q̄dam vasa e tem-
plo furatus donauit ādronico. et alia vē-
diderat tiro et p̄ vicinas ciuitates. Qd̄
cū certissime cognouisset onias argue-
bat eum. ipse in loco tuto se continens
antiochie secus daphnē. Unde mene-
laus accedens ad andronicum rogabat
vt oniam interficeret. Qui cū venisset
ad oniam. et datis dextris cum iure iurā-
do quīs eēt ei suspectus suā sisset de a si-
lo procedere. statim eum pemit non ve-
ritus iusticiam. Ob quam causam nō
solum iudei. sed etiam alie quoq; natio-
nes indignabantur. et moleste ferebant
de nece tanti viri iniuria. Sz regressus
regē de cilitie locis adierunt iudei apud
antiochiam simul et greci. conquerētes
de iniqua nece onie. Contristatus ita ē
animo antiochus propter oniam. et fle-
xus ad misericordias lacrimas fudit. re-
cordatus de functi sobrietatem et mode-
stiam. Accēsisq; animis andronicū pur-
pura exutum p̄ totā ciuitatem iubet cir-
cūduci. et in eodē loco in quo in onia im-
pietatem cōmiserat sacrilegum vita pri-
uari. domino illi condignam retribuē-
te penam. Multis autē sacrilegijs in tē-
plo a lisimacho p̄missis menelai cōsilio
et diuulgata fama. p̄gregata ē multitu-
do aduersum lisimachū. multo iam au-
ro exportato. Turbis autē insurgētib;
et animis ira repletis. lisimachus arma-
tis fere trib; milib;. iniquis manib; vti
cepit. duce quodam tiranno etate pari-
ter et demētia puecto. Sed vt intellere-
rūt conatū lisimachi. alij lapides alij fu-
stes validos arripuerunt. quidam ho-
cine rem in lisimachū iecere. Et multi qui

dem vulnerati. quidam autē et prostrati.
omnes vero in fugam cōuersi sunt. ipsi
etiā sacrilegū secus craniū interfecerūt
De his ergo cepit iudiciū aduersus me-
nelaum agitari. Et cū venisset rex tiruz
ad ipsum negociū detulerūt. missi tres
viri a seniorib;. Et cū suparetur mene-
laus. p̄misit ptolomeo multas pecuni-
as dare ad suadendū regi. Itaq; ptolo-
meus in quodā atrio positū quasi retri-
gerādi gratia regē adiit et deduxit a sen-
tentia. et menelaū quidē vniuerse mali-
cie reum criminibus absoluit. miseros
autē q̄ etiā si apud scithas causam dixi-
sent innocentes iudicārētur hos morte
damnauit. Cito ergo iniustā penā de-
derunt. qui pro ciuitate et p̄plo et sacris va-
sis causam p̄secuti sunt. Quāobrem ti-
ri quoq; indignati erga sepulturā eorū
liberalissimi extiterunt. Menelaus autē
p̄pter eorū qui in potentia erāt auariciā
permanebat in potestate. crescens i ma-
licia ad insidias ciuium.

V

Eodem tempore antiochus se-
e cundā p̄fectionē parauit in egi-
ptum. Contigit autem per vni-
uersam hierosolimorum ciuitatem vi-
deri dieb; quadraginta p̄ aera equites
discurrentes auratas stolas habentes et
hastas q̄si cohortes armatas. et cursus
equorum per ordies digestos et cōgressi-
ones fieri cominus et scutoꝝ motus et
galeatoꝝ multitudinem gladijs di-
strictis et telozum iactus. et aureozum ar-
morum splendorē. omnisc; generis lo-
ricarum. Quapropter omnes rogabāt
in bonum monstra conuerti. Sed cū
falsus rumor exisset. tanq̄ vita excessi-
set antiochus. assumptis iason. non mi-
nus mille viris aggressus est ciuitatez
repēte et ciuib; ad murū conuolantibus
ad vltimum apprehensa ciuitate mene-
laus fugit in arcem: Iason vero nō par-
cebat in cede de ciuib; suis nec cogita-
bat prosperitatem aduersum cognatos
malum esse maximū. arbitrans hostiū et
non ciuium se trophæa captuz. Et prin-
cipatum quidem non obtinuit. finē ve-

ro infidiarū suarū p̄fusionē accepit. ⁊ p̄fu-
gus itez abijt in āmaniten. Ad ultimū
in exitū sui conclusus ab aretha arabū
tiranno fugiens de ciuitate in ciuitatez
oibz odiosus. vt refuga legū ⁊ execrabi-
lis vt patrie ⁊ ciuitū hostis. in egiptū ex-
trusus ē. ⁊ q̄ multos de patria sua expu-
lerat p̄gre perijt lacedemonas p̄fectus
quasi p̄ cognatione ibi refugiū habitū-
rus. ⁊ qui insepultos multos abiecerat
ipse ⁊ illamentatus ⁊ insepultus abijci-
tur. sepultura neqz p̄grina vsus. neqz
patrio sepulcro participans. His itaqz
gestis suspicatus ē rex societate desertu-
ros iudeos. et ob hoc p̄fectus ex egipto
efferatis animis ciuitatez quidez armis
cepit. Iussit autē militibz interficere nec
p̄cere occurfantibz. ⁊ p̄ domos ascendē-
tes trucidare. Stiebant ergo cedes iuue-
nū ac senioz. muliez ⁊ natozū exterminā-
tia. virginūqz ⁊ puuloz necēs. Erāt autē
toto triduo. octoginta milia interfecti.
q̄draginta milia uincti. nō min⁹ autē ve-
nūdati. Sed nec ista sufficiūt. Ausus est
etiā intrare tēplū vniuersa tra sanctius
menelao ductore. q̄ legū ⁊ patrie fuit p̄-
ditoz. Et scelestis manibz sumens san-
cta vasa que ab alijs regibz et ciuitatibz
erāt posita ad ornatū loci ⁊ gliam. strā-
ctabat indigne ⁊ p̄tamiabat. Ita alie-
nat⁹ mēte ātiochus nō cōsiderabat qd p̄-
pter pctā hītantū ciuitatē modicū de-
fuerat iratus p̄pter qd ⁊ accidit circa locū
cū despectio. Alioq̄n nisi contigisset eos
multis peccatis esse inuolutos. sicut he-
liodoros qui missus ē a seleuco rege. ad
expoliandū eratiū. etiam hic statim ad-
ueniens flagellatus ⁊ repulsus vtqz su-
isset ab audacia. Vt nō p̄pter locū gē-
tem. sed p̄pter gentē locuz deus elegit.
Ideoqz ⁊ ipse locus p̄iceps factus p̄pli
maloz. postea autē fiet socius bonoz ⁊ q̄
derelict⁹ in ira dei oīpotētis ē itez i ma-
gni dñi recōciliatōe cū summa glia exal-
tabit. Igit̄ ātiochus mille ⁊ occingētis
ablatiis. de tēplo talētis. velocit̄ ātiochiā
regressus ē. erisumās se p̄ supbia terraz
ad nauigandū. pedaguz nō ad iter agē-

dum deductuz p̄pter mentis elationē.
Reliquit autē p̄positos ad affligendā
gentem. hierosolimīs quidē philippum
genere phrigem. moribz crudelioz eo
ipso a quo cōstitutus est. in garisim au-
tem andronicū ⁊ menelaū qui grauius
q̄ ceteri imminēbāt ciuibz. Cūqz appo-
situs esset contra iudeos. misit odiosuz
p̄ncipem appollonium cū exercitu vi-
ginti ⁊ duobus milibus p̄cipēs ei oēs
p̄fecte etatis interficere mulieres aciu-
uenes vnderē. Qui cū venisset hiero-
solimā pacē simulās quieuit vsqz ad diē
sanctū sabbati. ⁊ tunc feriatis iudeis ar-
ma capere suis p̄cepit. Vt qz simul q̄
ad spectaculū p̄cesserant. trucidauit ⁊ ci-
uitatē cū armatis discurrēs ingentem
multitudinē pemit. Judas autē macha-
beus qui decimus fuerat secesserat i de-
sertum locuz. ibiqz inter feras vitam in-
montibz cum suis agebat. ⁊ feni cibo ve-
scentes demorabant ne participes eēt
coīquinationis.

VI

Ed non post multuz temporis
f misit rex senem quēdam antio-
chenuz qui compelleret iudeos
vt se trāferrent a patrijs ⁊ dei legibz. cō-
taminare etiam quod in hierosolimīs
erat tēplū ⁊ cognominare iouis olim-
p̄ij. ⁊ in garisim prout erant hi qui locū
inhabitabāt iouis hospitalis. Vessima
autem ⁊ vniuersis grauis erat malozū
incurfio. Nam tēplū luxuria ⁊ come-
sationibz erat plenum ⁊ scortantiū euz
meretricibz sacratisqz edibz mulieres se
vltro ingerebant. introferētes ea q̄ nō
licebant. Altare etiam plenum erat illi-
citis. que legibz p̄hibebant. Neqz autēz
sabbata custodiebantur. neqz dies solē-
nes patrij seruabantur. nec simpliciter
se quisqz iudeum confitebatur. Duce-
bantur autem euz amara necessitate in
die natalis regis ad sacrificia. ⁊ cum li-
beri sacra celebrāretur. cogebātur hēdes
ra coronati libro circumire. Decretum
autem erijt in proximas ciuitates gen-
tilium suggerentibz ptolomeis. vt pa-
uimodo ⁊ ipsi aduersus iudeos agerēt

vt sacrificaret. eos aut qui nollet transi-
 ire ad instituta gentilium interficerent
 Erat ergo videre miseriam. Due. n. mu-
 lieres delate sunt natos suos circumcidisi-
 se. quas ad vbera infantibus suspensis cum
 publice per civitatem circumduxissent. per mu-
 ros precipitauerunt. Alij vero ad primas
 coeuntes spelucas et latentes sabbati die
 celebrantes cum indicati essent philippo.
 flammis succensi sunt eo quod verebantur per
 propter religionem et obseruantiam manusibi-
 met auxiliu ferre. Obsecro autem eos qui
 hunc librum lecturi sunt ne abhorrescant
 propter aduersos casus. sed reputent ea que
 acciderunt non ad interitum. sed ad correptionem
 esse generis nostri. Et enim mul-
 to tempore non finire peccatoribus ex sententia
 agere. sed statim ultiones adhibere. ma-
 gni beneficij est iudiciu. Non enim sicut in
 alijs nationibus dominis patienter expectat
 ut eas cum iudicij dies aduenerit in ple-
 nitudine peccatorum puniat. ita et in nobis sta-
 tuit ut peccatis nostris in finem deuolutis
 ita demum in nos vindicet. propter quod nu-
 quam quidem a nobis misericordiam suam amo-
 uet. corripit vero in aduersis populum suum
 non derelinquit. Sed hec nobis ad cor-
 monitionem legentium dicta sunt paucis.
 Nam autem veniendum est ad narrationem
 Igitur eleasarum vii de primoribus scri-
 batur vir etate puerus. et vultu decorus
 apto ore hians compellebatur carnem porci-
 nam manducare. Et ille gloriofissimam
 mortem magis quam odibilem vitam complectens
 voluntarie bibat ad supplicium. Inueniens
 autem quemadmodum oporteret accedere pa-
 tienter sustinens destinavit non admittere
 re illicita propter vite amorem. Hi autem qui
 astabant iniqua miseratone commoti. propter
 antiquam viri amicitiam tollentes eum secre-
 to rogabant afferri carnes quibus vesci lei-
 licebat ut simularetur manducasse sicut
 rex impauerat de sacrificij carnibus. ut his
 facto a morte liberaretur et propter veterem fi-
 eri amicitiam hanc eo faciebant humanita-
 tem. Et ille cogitare cepit etatis ac sene-
 ctutis sue eminentiam dignam. et ingenite
 nobilitatis caniciem. atque a puero opti-

me conuersationis actus et secundum sancte et a
 deo condite legis constituta. respondit cito di-
 cens premitte se velle infernum. Non enim
 etati nostre dignum est inquit fingere. ut
 multi adolescentes arbitantes eleasarum
 nonaginta annorum transisse ad vitam alie-
 nigenarum. et ipsi propter meam filiationem et
 propter modicum corruptibilis vite temporis
 decipiantur. et per hoc maculam atque execratio-
 nem meam senectuti conquirant. Nam et si in
 presenti tempore supplicij hominem eripiat
 sed manu omnipotentis nec viuus nec def-
 functus effugiam. Quamobrem fortiter vi-
 tam excedendo. senectute quidem dignum
 apparebo. adolescentibus autem exemplum
 forte relinquam. si prompto animo ac forti-
 ter per grauissimas ac sanctissimas legibus
 honesta morte perfungar. His dictis con-
 festim ad supplicium trahebatur Hi autem qui
 eum ducebant et pauloante fuerant mitio-
 res. in iram conuersi sunt propter sermones
 ab eo dictos quos illi per arrogantiam pro-
 latis arbitrabantur. Sed cum plagis peri-
 meretur. ingemuit et dixit. Domine qui habes
 sanctam scientiam. manifeste tu scis. quia
 cum a morte possem liberari. duos corpo-
 ris sustineo dolores. secundum animam vero propter
 timorem tuum libenter hec patior. Et iste
 quidem hoc modo vita decessit. non solum
 iuuenibus. sed et vniuersis genti memoriam
 am mortis sue ad exemplum virtutis et
 fortitudinis derelinquens.

VII

Contigit autem septem fratres vna cum
 matre apprehensos compelli a
 rege edere contra fas carnes por-
 cinas flagris et taureis cruciatis. vnus
 autem ex illis que erat primus sic ait. Quid
 queris et quid vis discere a nobis. Pa-
 rati sumus mori magis quam patriam dei le-
 ges preuaricari. Fratrus itaque rex iussit
 sartagine et ollas eneas succedi. quibus
 statim successis iussit ei qui prior fuerat
 locutus amputari linguam. et cute capi-
 tis abstracta summam quoque manum et pe-
 des ei precidi. ceteris eius fratribus et ma-
 tre inspicientibus. Et cum iam per omnia in-
 utilis factus esset. iussit ignem ad moue-
 ri. et adhuc spirantem torreretur in sartagine

6 119

in qua cū dī cruciaret. ceteri vna cum
matre inuicē se hortabant mori fortiter
dicentes. Dñs deus aspiciet veritatem
7 consolabitur in nobis quemadmodū
in protestatione cantici declarauit moi-
ses. 7 in seruis suis cōsolabit. **Mortuo**
itaq; illo primo hoc modo sequētem de-
ducebāt ad illudendū 7 cute capitis ei?
cū capillis abstracta interrogabāt si mā
ducaret prius q̄ toto corpe p̄ mēbra sin-
gula puniret. **Et** ille rīdēs patria voce
dixit. **Nō** faciā. **Propter** qd̄ 7 iste seq̄nti
loco primi tormēta suscepit. 7 i vltimo
spū cōstituit sic ait. **Tu** quidē scelestissi-
me in p̄senti vita nos p̄dis. sed rex mū-
di defunctos nos pro suis legib; eterne
vite resurrectione suscitabit. **Post** hūc
tercius illudis. 7 linguā postulatus cito
p̄tulit. 7 manus p̄stanter extendit. 7 cū
fiducia ait. **Ecce** ista possideo. sed pro-
pter dei leges nunc hec ip̄a despicio qm̄
ab ip̄o me ea receptur; spero. **Stabat** rex
7 q̄ cū ip̄o erant mirarent; adolescentis
animū q̄ tanq̄ nihil duceret cruciatas
Et hoc ira defuncto. q̄ntū verabant simi-
liter torq̄ntes. **Et** cū iam isset ad mori-
tem. sic ait. **Mortuo** elab homib; morti-
datos spem expectare a deo. itez ab ip̄o
resuscitandos. **Tibi.** n. resurrectio ad vi-
tā non erit. **Et** cū ad mouissent q̄ntū ve-
rabāt eū. at ille respiciēs i eū dixit. **Mo-**
testatē inf̄ hoies h̄is cū sis corruptibi-
lis facis qd̄ vis. **Noli** aut̄ putare genus
n̄m a deo eē derelictū. **Tu** aut̄ patient̄
sustine 7 videb; magnā p̄tatem ip̄ius q̄
liter te 7 semē tuuz torq̄bit. **Post** hunc
ducebāt sextū. 7 his mori incipiens. sic
ait. **Noli** frustra errare. **Mos** em̄ p̄pter
nosmetip̄os hoc patimur peccantes in
deū n̄m. 7 digna ammiratione facta sunt
in nobis. **Tu** autem ne existimes tibi i-
pune futur; quod p̄tra deū pugnare tē-
ptaueris. **Supra** modū aut̄ mater mi-
rabilis 7 bonoz memoria digna que p̄-
euntes septem filios sub vnus diei tē-
pore conspiciens. bono animo ferebat. p̄-
pter spem quā in deo habebat. singulos
illoz hortabatur voce patria fortiter re-

pleta sapiētia. 7 femineē cogitationi ma-
sculinum animū inferens dixit ad eos.
Nescio qualiter in vtero meo apparui-
stis. **Necq;** em̄ ego sp̄m̄ et animā conaui
vobis 7 vitam. 7 singuloz mēbra nō
ego ip̄a compegi. **Sed** em̄ mundi crea-
tor qui formauit hoīs natiuitatē. quib;
oīm inuenit originē. 7 sp̄m̄ vobis itez
cum misericordia redder 7 vitam. sicut
nūc vosmetip̄os despiciētis p̄pter leges
eius. **Antiochus** autem p̄temni se arbi-
tratus. simul 7 exprobrantis voce despe-
cta. cū adhuc adolescentior sup̄esset nō
solum verbis hortabāt. sed 7 cū iuramē-
to affirmabat. diuitem se 7 beatuz factu-
rum 7 trāslatum a patrijs legib; amicū
habituz. 7 res necessarias ei p̄biteretū.
Sz ad hec cū adolescēs nequaq̄ inclina-
retur. vocauit rex m̄tem et suadebat ei
vt adolescenti fieret in salutē. **Cū** autē
multis eā verbis esset hortatus. suasu-
rā se filio suo. **Itaq;** inclinata ad illum
iridēs crudelē tyrannū. ait patria voce.
Fili mi miserere mei q̄ te in vtero notē
mensib; portauit. 7 lac triennio dedi 7 a-
lui 7 in etatē istā pduxi. **Peto** nate vt a-
spicias ad celuz 7 tram 7 ad oīa q̄ in eis
sunt. 7 intelligas qz ex nihilo fecit illa de-
7 hoīm genus. ita fiet vt nō timeas car-
nificem istū sed dignus fratrib; tuis ef-
fectus participes suscipe mortē. vt i illa
miseratione cū fratrib; tuis te recipiam
Cū hec illa adhuc diceret. ait adolescēs
Quē sustinetis. **Nō** obedio p̄cepto re-
gis sed p̄cepto legis que data est nobis
p̄ moisen. **Tu** dō qui inuentoz oīs ma-
licie fact; es in hebreos. nō effugies ma-
nū dei. **Mos** em̄ pro peccatis n̄is hec pa-
timur **Et** si nobis p̄pter increpationez
dñs deus noster modicū iratus est. sed
itez recōciliabit seruis suis. **Tu** autē o-
sceleste 7 oīm hoīm flagitiosissime noli
frustra extolli vanis speb;. in seruos ei?
inflammatus. **Nō**dum em̄ oīpotentis
dei 7 oīa inspiciētis iudiciū effugisti. nā
fratres mei modico nūc dolore sustenta-
to sub testamēto eterne vite effecti sunt
tu dō iudicio dei iustias sup̄bie tue p̄as

erolues. Ego autem sicut et fratres mei animam et corpus meum trado pro patrijs legibus inuocans deum maturius genti nostri propitium fieri. teque cum tormentis et verberibus confiteri quod ipse est deus solus. In me vero et in fratribus meis desinet omnipotentis ira que super omne genus nostrum iuste superducta est. Tunc rex accensus ira. in hunc super omnes crudelius desecuit indigne ferens se derisum. Et hic itaque mundus obijt per omnia in domino confidens. Nouissime autem post filios et mater presumpta est. Igitur de sacrificijs et de nimijs crudelitatibus satis dictum est.

VIII

Iudas vero machabeus et qui cum illo erant introibant latenter in castella et conuocantes cognatos et amicos et eos qui permanserant in iudaismo assumptes. eduxerunt ad se sex milia viros. Et inuocabant dominum ut respiceret in populum qui ab omnibus calcabatur et miseretur templo quod contaminabatur ab impijs. Miseretur etiam exterminio ciuitatis que esset ilico complananda. vocem sanguinis ad se clamantis audiret. memorare quoque iniquissimas mortes paruulorum innocentium. et blasphemias nomini suo illatas. et indignaretur super his. At machabeus congregata multitudine intolerabilis gentibus efficiebatur. Ira enim domini in misericordiam conuersa est. Et superueniens castellis et ciuitatibus improuisus succendebat eas. et oportuna loca occupans non paucas hostium strages dabat. Maxime autem noctibus ad huiusmodi excursus ferebatur et fama stragis eius ubique diffundebat. Clidens autem philippus paulatim virum ad perfectum venire. ac frequentius res ei cedere prospere. ad ptolemeum ducem celestrie et phenicis scripsit ut auxilium ferret regis negocijs. At ille velociter misit nicanorem patrocli de primoribus amicis. datus ei de primoribus gentibus. armatis non minus viginti milibus ut vniuersus iudeorum genus deleter adiuncta et gorgia viro

militari. et in bellicis rebus experiētissimo. Constituit autem nicanorem regi ut tributum quod romanis erat dandum. duo milia talentorum de captiuitate iudeorum suppleret. Statimque ad maritimas ciuitates misit conuocans ad coemptionem iudaicarum mancipiorum. permittens se nonaginta mancipia tollendo distracturum. non respiciens ad vindictam que eum ab omni potente esset consecutura. Judas autem ubi conperit. indicauit his qui secum erant iudeis incanoris aduentum. Et quibus quidam formidantes. et non credentes dei iusticie in fugam vertebantur. alij vero si qui de his supererant veniebant simulque dominum deprecabantur ut eriperet eos de impio nicanore qui eos priusquam in cominus veniret vendiderat. Et si non propter eos propter testamentum tamen quod erat ad patres eorum. et propter inuocationem sancti et magnifici nominis eius super ipsos. Quos uocatis autem machabeus septem milibus qui cum ipso erant. rogabat ne hostibus reconciliarentur neque metuerent inique uiuentium aduersum se hostium multitudinem. sed fortiter contenderent ante oculos habentes contumeliam que loco sancto ab his iniuste esset illata. itaque ludibrio habite ciuitatis iniuriam. ad huc etiam vetera instituta conuulsa. Nam illi quidem armis confidunt. ait simul et audacia. nos autem in omnipotente domino qui potest et venientes aduersum nos et vniuersum mundum vno nutu delere confidimus. Ammonuit autem eos et de auxilijs dei que facta sunt erga patres. et quod sub sennacherib centum octogintaque milia perierunt. et de prelio quod eis aduersus galathas fuit in babilonia ut omnes ubi ad rem ventum est macedonibus socijs hesitantibus. ipsi sex milia soli peremerunt centum viginti milia propter auxilium illis datum de celo. et beneficia per his plurima consecuti sunt. His verbis prestantes effecti sunt. et per legibus et patria mori parati. Constituit itaque fratres suos duces utriusque ordinis symonem et iosephum et ionatham subiectis vnicuique milles

nis 7 quingentenis. ad hoc etiā ab esdra
lecto illis sancto libro 7 dato signo adiu
torij dei. in prima acie ipse dux cōmisit
cum nicanore. Et facta sibi adiutore oī
potente. 7 interfecerūt super nouem mi
lia hominum. maiorem autem partem
exercitus nicanoris vulneribz debilem
factam fugere compulerunt. Pecunijs
vero eoz qui ad empionem ipsoz vene
rant sublatis. ipsos vsq; quaq; persecuti
sunt. sed reuerſi sunt oza conclusi. Nam
erat ante sabbatū. quā ob causam nō p
seuerauerūt insequentes. Arma autem
ipsoz 7 spolia congregantes sabbatum
agebant benedicētes dñm qui liberauit
eos in isto die. misericordie initium sul
lans in eos. Post sabbatum dō debili
bus 7 orphanis 7 viduis diuiserunt spo
lia. 7 residua ipsi cuz suis habuere. His
itaq; gestis 7 cōmuniter ab oīibus sa
cta obsecratione. misericordem dñm po
stulabant vt in finem suis suis reconci
liaret. Et ex his qui cū timotheo 7 bachi
de erant contra se contendētes super vi
ginti milia interfecerunt 7 munitiones
excelsas obtinuerūt. 7 plures predaſ di
uiserūt equā portione debilibz pupillis
7 viduis sed 7 senioribus facientes. Et
cū arma eoz diligenter collegissent. oīa
composuerunt in locis oportunis. Resi
dua vero spolia hierosolymā detulerunt.
7 phylarchen qui cum timotheo erat in
terficerunt virū scelestum qui in mul
tis iudeos affixerat. Et cum epinichia
agerent in hierosolymis eos qui sacrae
ianuas incenderūt. id est calisibenen cū
in quoddam domicilium refugissent in
cenderūt digna eis mercede. p impieta
tibus suis reddita. Facinorosissimus au
tem nicanor qui mille negociātes ad iu
deoz venditionem adduxerat. humiliat
us auxilio dñi ab his quos nullus eri
firmauerat. deposita veste glorie per me
diterranea fugiens solus venit antiochi
am summam infelicitatē de interitu sui
exercitus consecutus. Et qui pmiserat
romanis se tributū restituerē de capti
uitate hierosolymoz pdicabat nunc pre

ctorem deum habere iudeos 7 ob ipsum
inulnerabiles esse. eo q sequerentur le
ges ab ipso constitutas.

IX

eodem tempore antiochus in
honeste reuertebatur de perfide
Intrauerat em in eam que dis
citur perhibolis 7 temptauit expoliare tē
plum 7 ciuitatem opprimere. sed multi
tudine ad arma concurrēte in fugā ve
si sunt 7 ita cōtigit vt antiochus post fu
gam turpiter rediret. Et cum venisset
circa egbathanan. recognouit que erga
nicanorem 7 timotheum gesta sūt. Elae
tus autem in ira. arbitrabatur se iniuri
am illoz qui se fugauerant posse in iude
os retorquere. ideoq; iussit agitari cur
rum suū sine intermissione agens iter.
celesti eum iudicio perurgente. eo q ita
superbe locutus est se venturum hiero
solymā. 7 congeriem sepulcri iudeorum
eam facturum. Sed qui vniuersa con
spicit dominus deus israel percussit euz
insanabili 7 inuisibili plaga. Ut enim fi
niuit hunc ipsum sermonem. apprehens
dit eum dolor durus viscerum 7 arma in
ternoz tormenta. Et quidem satis ius
te quippe qui multis 7 nouis cruciat
ibus aliozū torserat viscera. licet ille nul
lo modo a sua malicia cessaret. Super
hoc autem superbia repletus ignem spi
rans animo in iudeos et precipiens acce
lerari negocium. contigit illum impetu
euntem de curru cadere. 7 graui corpis
collisione membra verari. Isq; qui sibi
videbatur etiam fluctibus maris impe
rare. supra humanum modum superbia
repletus 7 montium altitudines in sta
tera appendere. nunc humiliatus ad ter
ram in gestatorio portabatur. manifestā
dei virtutem in semetipso cōtestans. ita
vt de corpore impij vermes scaturirēt ac
viuentes in doloribz carnes eius efflue
rent. odore etiam illius 7 fetore exercit
grauaretur. Et qui pauloante sydera ce
li contingere se arbitrabatur. euz nemo
poterat ppter intolerantiam fetoris por
tare. Hinc igitur cepit ex graui superbia
deductus ad agnitionem sui venire die

uina ammonitis plaga. per momenta
singula doloribus suis augmenta capiē
tibus. Et cum nec ipse iam fetorem suū
ferre posset. ita ait. Iustum est subditus
esse deo. et mortalem nō paria deo senti
re. Quabat autem hic scelestus dñm a
quo non esset misericordiam consecutu
rus. et ciuitatem ad quam festinans ve
niebat. vt eam ad solum deduceret ac se
pulcrum congestorū faceret. nunc optat
liberā reddere. et iudeos quos nec sepul
tura quidem se dignos habiturum. sed
auius ac feris diripiendos traditurum
et cum paruulis exterminaturū dixerat.
equales nunc atheniensibus facturum
pollicetur. templum etiam sanctū quod
prius expoliauerat. optimis donis orna
turum et sancta vasa multiplicaturum
et pertinentes ad sacrificia sumptis. de
redditibus suis prestaturum. super hec
et iudeum se affuturum. et omnem locū
terre perambulaturum. et predicaturum
dei potestatem. Sed nō cessantibus do
loribus. super uenerat enī in eum iustus
dei iudicium. desperans scripsit ad iude
os in hunc modum deprecationis episto
lam hec continentē. Optimis ciuitatibz
iudeis. plurimā salutem et bene valere.
et esse felices. rex et princeps antiochus.
Si bene valetis et filij vestri et ex senten
tia vobis cuncta sunt maximas agimus
gratias. Et ego in infirmitate constitutus
vestri at memor benigne reuersus de p
fidis locis et in infirmitate graui appre
hensus necessarium duxi p cōmuni vti
litate curā habere. nō desperans meipm
sed spem multā hñs effugiendi infirmi
tate. Respiciens autē q pater meus qui
bus temporibz in locis superioribus dedu
cebat exercitū. oñdit qui post se suscipet
principatū vt si quid cōtrariū accideret
aut difficile nūciare. sciētes hi q i regio
nibz erant cui esset rex summa derelicta
nō turbarent. ad hec considerās de primo
potentes quosqz et vicinos tpi bz insidiā
tes et euentū expectātes. designaui filiū
meū antiochū regem. quem sepe recur
rens in superiora regna multis vestrum

cōmendabā. et scripsi ad eū que subiecta
sunt. Oro itaqz vos et peto memores be
neficiorū publice et priuatim. vt vnusqz
qz conseruet fidem ad me et ad filiū meū
Confido em̄ modeste et humane acturū
et sequentē ppositū meū. cōem vobis so
re. igit homicida et blasphemus pessime
percussus. et vt ipse alios tractauerat. pe
gre in montibz miserabili obitu vita su
ctus ē. Transferebat autē corpus phy
pius colluctaneus eius qui metuenis fi
lium antiochi. ad ptolomeū phylometo
rē in egyptum abiit.

X

Archabeus autē et qui cū eo erant
m dño se ptegente templū quidē
et ciuitatē recepit. aras autē quas
alienigene p plateas extruxerant. itemqz
delubra. demolitus est. Et purgato tem
plo aliud altare fecerunt et de ignitis la
pidibus igne concepto sacrificia obtule
runt post biennium. et incensum et lucer
nas. et panes propositionis posuerunt.
Quibus gestis rogabāt dñm pstrati in
terram ne amplius talibus malis inci
derent. Sed et si qñ peccassent. vt ab ipō
mitius corripere. et nō barbaris ac blas
phemis hoībz traderent. Qua die autē
templū ab alienigenis pollutū fuerat. cō
tigit eadem die purificationē fieri vice
si ma et quinta mensis qui fuit casleu. Et
cū leticia diebus octo egerūt in modū
tabernaculoz. recordantes q ante modū
cum tēporis diem solennem tabernacu
loz in montibus et in speluncis more be
stiarum egerant. propter quod tyrsos et
ramos virides et palmas preferebant ei
qui prosperauit mundane locum suum.
Et decreuerunt communi precepto. et
decreto vniuerse genti iudeorum omni
bus annis agere dies istos. Et antiochi
quidem qui appellatus ē nobilis vite ex
cessus ita se habuit. Nunc autem de eu
patore antiochi impij filio que gesta sūt
narrabimus. breuiantes mala que in bel
lis gesta sunt. Hic enim suscepto regno
constituit super negocia regni lysiam que
dam plexicis et syrie militie principem.
Nam ptolomeus qui dicebatur. maces

iusti tenax erga iudeos esse dicitur te p/ ipue ppter iniquitatē q̄ facta erat in eos ⁊ pacifice agere cū eis. Sed ob hoc accusatus ab amicis apud eupatorē cum frequenter pdicoz audiret eo q̄ cyprū creditam sibi a phylometoze deleruisse. ⁊ ad antiochū nobilē transfatus etiam ab eo recessisset veneno vitā finiuit. Gorgias autē cū esset dux locoz. assumptis aduenis frequēter iudeos debellabat. Iudei v̄o q̄ tenebant oportunas munitiones fugatos ab hierosolymis suscipiebant. ⁊ bellare temptabant. Hi v̄o qui erant cū machabeo per orones dñm rogantes vt esset sibi adiutor. impetū fecerūt in munitiones idumeoz. multaq; vi insistentes loca obtinuerūt. occurrentes interemerūt. ⁊ om̄s simul nō minus viginti q̄nq; milib; trucidauerūt. Quidā autē cū pfugissent in duas turres valde munitas. oēm apparatū ad repugnandum hñtes. machabeus ad eoz expugnationē relicto symōe ⁊ iosepho. itēq; zacheo eisq; q̄ cū ipsis erant satis multis. ipse ad eos q̄ amplius purgebant pugnās puerfus est. Hi vero q̄ cū symone erant cupiditate ducti a quibusdā qui in turribus erāt suasi sunt pecunia. ⁊ septuaginta milib; didrachmis acceptis dimiserūt quosdā effugere. Cū autē machabeo nunciatum esset quod factum est principib; ppli cōgregatis. accusauit q̄ pecūia fratres vendidissent aduersarijs eoz dimissis. Hos igit; pdicores factos interfecit. ⁊ p̄sternit duas turres occupauit. Armis autez ac manibus om̄ia. p̄cipere agendo in duab; plus q̄ viginti milia pemit. Et timotheus q̄ prius a iudeis fuerat superatus cōuocato exercitu pegrine multitudinis ⁊ congregato equitatu asiano aduenit. q̄ si armis iudeam capturus. Machabeus autē ⁊ q̄ cū ipso erant appropinquāte illo deprecabantur dñm caput terra aspergentes. lumbosq; cilicis precincti ad altaris crepidinem prouoluti. vt sibi propitius inimicis autem eorum esset inimicus. ⁊ aduersarijs aduersaretur sicut lex dicit. Et ita post orationē sumptis armis lon-

gius de ciuitate procedentes et proximi hostibus effecti residerunt. P̄amo autē solis ortu vtriq; cōmiserunt. isti quidez victorie ⁊ prosperitatis sponsozem cum virtute dñm habentes. illi autez duce belli animū habeant. Sed cū velxmens pugna esset. apparuerunt aduersarijs de celo viri quinq; in equis frenis aureis decori ducatum iudeis p̄stātes ex quibus duo machabeum mediūz habentes armis suis circumseptum incolumem conseruabant. in aduersarios autem tela et fulmina iacebant. ex quo ⁊ cecitate consulsi ⁊ repleti perturbatione cadebāt. Interfecti sunt autem viginti milia q̄nq; genti ⁊ equites sexcenti. Timotheus vero confugit in gazarā p̄sidium mutuz cui p̄erat cereas. machabeus autem et qui cum eo erant letantes obsederunt p̄sidium diebus quatuor. At hi qui intus erant loci firmitate confisi supra modum maledicebant. et sermōnes nephandos iactabāt. Sed cum dies quinta illucesceret viginti iuuenes ex his qui cum machabeo erant. accensi animis. ppter blasphemiam v̄niliter accesserunt ad murum. ⁊ feroci animo incedentes ascendebant. sed ⁊ alijs similiter ascendentes turres portasq; succedere aggressi sunt atq; ipsos maledicos viuos concremare. P̄ter continuū autē biduū. p̄sidio vastato timotheū occultantem se in quodam repectum loco peremerūt. ⁊ fratre m̄ illius ceream ⁊ appolophanem occiderūt. Quibus gestis in hymnis ⁊ confessionibus benedicebant dñm qui magna fecit in israel et victoriam. dedit illis.

XI

Ed paruo post tempore liffias procurator regis et propinquus ac negotiorum prepositus grauiter ferens de his que acciderant. congregatis octoginta milibus ⁊ equitatu vniuerso veniebat aduersum iudeos existimās se ciuitatē quidem captam gentib; habitaculū factuz. templum ⁊ o in pecunie que sitū sicut cetera delubragentiū habiturū. et per singulos annos

venale sacerdotium nusquam recogitas dei
 pratem. sed mente effrenatus in multitu
 dine peditu et in milibus equum et octogin
 ta elephantis confidebat. Ingressus autem
 iudeam et approprians bethpore que erat in agu
 sto loco ab hierosolima interuallo quing
 stadiorum. illud presidium expugnabat. Et autem
 machabeus et qui cum eo erant cognouerunt
 expugnari presidium. cum fletu et lacrimis ro
 gabat dominum. et omnis turba filii. ut tonitruum an
 gelum mitteret ad salutem israel. Et ipse pri
 mus machabeus sumptis armis ceteros
 adhortatus est simul secum periculum subire
 et ferre auxilium fratribus suis. Cumque pa
 riter prompto animo procederet hierosoli
 mis apparuit precedens eos eques in veste
 candida. armis aureis hastam vibrans. Tunc
 omnes filii benedixerunt misericordie domini. et con
 ualuerunt animis non solum homines sed et
 bestias ferocissimas et mures ferreos pa
 ti penetrare. Ibat igitur prompti de celo
 habentes adiutores et miserantes super eos do
 minum. Leonum autem more impetu irruentes in
 hostes prostrauerunt ex eis undecim mi
 lia peditu. et equum mille sexcentos. vniuer
 los autem in fugam dixerunt plures autem ex eis
 vulnerati nudi euaserunt. sed et ipse lisias
 turpiter fugiens euasit. Et quod non insensat
 erat. secum ipse reputans factam erga se di
 mitionem et intelligens inuictos esse he
 breos omnipotentis dei auxilio nitentes. mi
 sit ad eos. promittens se consensurum omnibus
 que iusta sunt. et regem compulsurum amicum
 fieri. Annuit autem machabeus precibus
 lisie. in omnibus utilitati consulens. Et
 quecumque machabeus scripsit lisie de iu
 deis. ea rex concessit. Nam erant scripte iu
 deis epistole a lisia siquidem hunc modum
 continentes. Lisias pro iudeorum salutem
 Johannes et abessalon qui missi fuerant
 a vobis tradentes scripta postulabant. ut
 ea que per illos significabant implerem
 Quecumque igitur regi potuerunt perfer
 ri. exposui. et que res permittebat. sen
 si. Si igitur in negotiis fide seruaueritis
 et deinceps bonorum vobis causa esse tempta
 to de ceteris autem per singula verba manda
 ui et istis et his que a me missi sunt collo

robiscum. Bene valete. Anno centesi
 mo quadragesimo octauo mensis dio
 sco die vicesima et quarta. Regis autem
 epistola ista continebat. Rex antiochus.
 lisie fratri salutem. Patre nostro inter de
 os translato nos volentes eos que sunt in
 regno nostro sine tumultu agere et reb
 suis adhibere diligentiam. audiuimus iu
 deos non consensisse patri meo ut trans
 ferrentur ad ritum grecorum. sed tene
 re velle suum institutum. ac propterea po
 stulare a nobis concedi sibi legitima sua.
 Volentes igitur hanc quoque gentem qui
 etiam esse. statuentes iudicamus tem
 plum restitui illis. ut agerent secundum suorum
 maiorum consuetudinem. Bene igitur fece
 ris. si miseris ad eos et terras cederis. ut
 cognita nostra voluntate bono animo sint
 et utilitatibus propriis deseruiant. Ad iu
 deos vero regis epistola talis erat. Rex
 antiochus senatui iudeorum. et ceteris iu
 deis salutem. Si valetis sic estis ut vo
 lumus. sed et ipsi bene valemus. Adijt nos
 menelaus dicens velle vos descendere
 ad vestros qui sunt apud nos. Idis igitur
 qui commeant usque ad diem tricesimum
 mensis randici damus terras securita
 tis. ut iudaicis utantur cibis et legibus
 suis sicut et prius. et nemo eorum villo modo
 molestiam patiar de his que per ignoran
 tiam gesta sunt. Misimus autem et mene
 laum que vos alloquat. Valete. Anno cen
 tesimo quadragesimo octauo randici mes
 sis quinta decima die. Miserunt autem
 etiam romani epistolam ita se habentem
 Quintus mennius et titus manilius leg
 gati romanorum. populo iudeorum salutem.
 De his que lisias cognatus regis con
 cessit vobis. et nos concessimus de quibus
 autem ad regem iudicauit referendus.
 confestim aliquem mittite diligentius
 inter vos conferentes. ut de cernamus
 sicuti congruit vobis. Nos enim antio
 chiam accedimus. Ideoque festinate re
 scribere ut nos quoque sciamus cuius estis
 voluntatis. Bene valete. Anno centesi
 mo quadragesimo octauo quinta decima
 die mensis randici.

Is factis pactionibz XII
h iustias pgebat ad regē. iudei autē
agriculturre opam dabāt. Sed
hi q̄ refederāt timotheus ⁊ apollonius
gēnei fili⁹. sed ⁊ hieronym⁹ ⁊ demophō
supb⁹ ⁊ nicanor cipriarxas nō sinebant
eos in silentio agere ⁊ quiete. Joppite
dō tale q̄ddam flagitiū pperarunt. Rō
gauerūt iudeos cū qb⁹ habitabant. ascen
dere scaphas q̄s pauerāt cū vxorib⁹ ⁊ fi
lijs q̄ si nullis inimicijs int̄ eos subia
centib⁹. Scdm̄ cōde itaq̄ decretū ciuita
tis. ⁊ ip̄s acquiescentib⁹ pacisq̄ cā ni
hil suspectū hntib⁹ cū i altū pcessissent
submerserunt nō min⁹ ducetos. Quā
crudelitātē iudas in sue gentis hoies fa
ctā vt cognouit. pcepit viris q̄ erāt cuz
ip̄o. ⁊ inuocato iusto iudice deo. vnt ad
uersus interfectores frat⁹ ⁊ portū qui
dem nocte succēdit scaphas exussit. eos
autē q̄ ab igne fugerāt gladio pemit. Et
cū hęc ita egisset discessit. q̄ si itē reuer
sus et vniuersos ioppitas eradicatu
sus. Sed cum cognouisset ⁊ eos q̄ erāt
iamnie velle pari modo facere habitan
tibus secum iudeis. iamnitif quoq̄ no
cte supuenit. ⁊ portū cū nauib⁹ succēdit
ita vt lumen ignis appareret hierosoli
mis ab stadijs ducentis q̄draginta. In
de cū iā abissent nouē stadijs ⁊ iter fa
cerēt ad thimothēū. p̄miserūt cū eo ara
bes q̄nq̄ milia viri ⁊ equites quingēti.
Lūq̄ pugna valida fieret ⁊ auxilio deip
spe cessisset. residui arabes victi petebāt
a iuda dextras sibi dari. p̄mittētes se pa
scua daturōs. ⁊ in ceteris pfuturos. Ju
das autē arbitrat⁹ vere in multis eos vri
les. p̄misit pacem. dextrisq̄ acceptis di
scessere ad tabernacula sua. Aggressus ē
autē ⁊ ciuitatē quandā firmā pōnib⁹ mu
risq̄ circūseptā que a turbis habitabaf
gentiū p̄miscuaz. cui nomē casphin. hi
vero qui intus erāt p̄sidentes in stabili
tate muroz ⁊ apparatu alimoniarū re
missius agebāt. maledictis laceffentes
iudā ⁊ blasphemātes ⁊ loq̄ntes q̄ fas nō
est. Machabeus autez inuocato magno
mūdi principe qui sine arietib⁹ ⁊ machi

nis temporib⁹ iesu p̄cipitauit hiericho.
irruit ferociter muris ⁊ capta ciuitate p
dñi volūtatez innūerabiles cedēs fecit.
ita vt adiacēs stagnū stadioz duoz lati
tudinis sanguine interfectoz fluere vi
deret. Inde discesserunt stadia septin
genta q̄nquaginta ⁊ venēt in tharacha
ad eos qui dicitur tibianeus in deos. ⁊ ti
mothēū quidē in illis locis nō p̄tende
rūt nullosq̄ negocio p̄fecto regressus ē.
relicto in q̄dā loco firmissimo p̄fidia. do
sithus autē ⁊ sosip̄ qui erāt duces cuz
machabeo p̄emerunt a timotheo reli
ctos i p̄sidio decē milia viros. At mas
chabeus ordinatis circum se sex milib⁹
⁊ cōstitutis per cohortes. aduersus thi
mothēum processit habentem secum cē
tum viginti milia peditū. equitūq̄ duo
milia quingentos. Cognito autē iude ad
uentu timotheue p̄emisit mulieres ⁊
filios ⁊ reliquū apparatus i p̄sidium
quod carmon dicitur. Erat em̄ in expu
gnabile ⁊ accessu difficile propter locoz
angustias. Lūq̄ cohortes iude p̄rima ap
paruisset. timotheo hostib⁹ incussus est ex p̄
sentia dei qui vniuersa conspicit. ⁊ i su
gam ver si sunt alius ab alio ita vt mas
gula suis deicerentur. ⁊ gladioz suozū
ictib⁹ debilitaretur. Judas autē viximē
ter instabat puniēs prophanos ⁊ p̄stra
uit ex eis triginta milia viroz. Ipse dō
timotheus icidit in p̄tes dosithi et sosip̄
patris ⁊ multis p̄cib⁹ postulabat vt vi
uus dmitteret. eo q̄ multozū ex iudeis
parentes haberet ac fratres quos mozt
te eius decipi eueniret. Et cum fidē de
disset restitutz se eos fm̄ cōstitutū. il
lesum eū dimiserunt propter fratnū sa
lutez. Judas autē regressus ē a carmō.
interfectis viginti quinq̄ milib⁹. Post
hoz fugam ⁊ necē. mouit exercitū ad es
fron ciuitatē munitā in qua multitudo
diuersaz gentium habitabat. ⁊ robusti
iuuenes pro muris p̄sistētes fortiter re
pugnabāt. In hac autē machine mulce
⁊ teloz erāt apparatus. Sed cū omni
potentez inuocassent. q̄ ptate sua vires
hostiū cōstringit ceperunt ciuitatem. ⁊

ereis q̄ intus erat̄ vigintiſq̄q̄ milia p̄
ſtrauerūt. Inde ad ciuitatē ſathay abie
rūt. q̄ ab hieroſolimis ſexcentis ſtadijs
aberat. Cōteſtātibz aut̄ his q̄ apud ſci
topolitas erant iudeis q̄ benigne ab eis
hērent. 7 t̄pibz infelicitatis q̄ modeſte ſe
cū egerint. gr̄as agentes eis 7 exhortati
etiā de cetero erga gen̄ ſuū benignos eē
reuerēt hieroſolimā die ſolēni ſeptima
naz inſtāte. Et poſt p̄tecoſte abierūt ſ̄
gozgiā p̄poſitū idumee. Exiit aut̄ cum
pedibz tribz milibz 7 equibz q̄dringē
tis. Quibz p̄greſſis p̄tigit paucos rue
re iudeoz. Doſitheus dō q̄dā de bacche
nozis eques vir fortis gozgiā tenebat.
7 cū veller illū cape viuū. eques q̄daz de
thracibz irruit in eū. humerūq̄ ei am
putauit. atq̄ ita gozgias effugit in ma
reſa. At illis qui cū eldrin erant diutius
pugnātibz et fatigatis. inuocauit iudas
dñm adiutorē 7 ducē belli fieri. incipiēs
voce patria 7 cū hymnis clamorē extol
lens. fugā gozgie militibz incuſſit. Ju
da aut̄ a collecto exercitu venit in ciuita
tē odollā. Et cū ſeptia dies ſupueniret
ſm̄ p̄ſuetudinē purificati. in eodez loco
ſabbatū egeēt. Et ſequenti die venit cum
ſuis iudas vt corpa p̄ſtratoz tolleret. 7
cū parētibz poneret i ſepulcris paternis
Inuenerūt aut̄ ſub tunicis interfecto
rū de donarijs idolorū q̄ apud iamniam
fueēt a q̄bz lex p̄hibet iudeos. oibz q̄ ma
niſteſtū factū ē. ob hāc cām eos corruiffe
Dēs itaq̄ bñdixēēt iuſtū iudiciū dñi. q̄
occulta fecerat maniſteſta. Atq̄ ita ad p̄
ces ouerſi rogauerūt vt id q̄d factū erat
delictū obliuioni traderet. At dō fortis
ſimus iudas hortabat̄ p̄lm̄ p̄ſeruare ſe
ſine pctō. ſub oculis vidētes que facta
ſunt p̄ pctis eoz q̄ p̄ſtrati ſunt. Et ſcā
collatione. duodecim milia draemas ar
genti milit̄ hieroſolimā offerri pro rec
tatis mortuoz ſacrificiū. bene 7 religio
ſe de reſurrectōe cogitās. Niſi. n. eos q̄
cecidērat reſurrecturos ſpareret ſupfluū
videreſ. 7 vanū orare p̄ mortuis. Et q̄
p̄ſiderabat q̄ hi qui cū pietate dormitō
nem acceperāt optimā haberēt repositā

gratiam. Sancta ergo 7 ſalubris eſt cō
gita:io pro defunctis exorare. vt a pecca
tis ſoluantur. XIII

Ano cēteſimo quadrageſimo
a nono cognouit iudas anthio
chum eupatorē venire cū mul
titudine aduerſus iudeam. 7 cum eo ly
ſiam procuratorē 7 p̄poſitum nego
ciorum ſecum habentem peditum cen
tum decem milia. 7 equitū quinq̄ mi
lia. 7 elephantes viginti duos. curruſ
cū falcibus trecentos. Commiſcuit au
tem ſe illis 7 menelaus. et cum multa
ſallacia deprecabatur antiochum non p̄
patrie ſalute. ſed ſperans ſe conſtitui in
principatum. Sed rex regum ſuſcita
uit animos antiochi in peccatorē. 7 ſug
gerente liſia hunc eſſe cauſam omniuz
malorum. iuſſit vt eis eſt cōſuetudo ap
prehensum in eodem loco necari. Erat
autem in eodem loco turris quinq̄gin
ta cubitorum. aggeſtum vñdīq̄ habent
cineris. Nec proſpectum habebat in p̄
ceps. Inde in cinerem deſcendi iuſſit ſacri
legum. omnibus eum propellentibus
ad interitum. Et tali lege p̄uaticato
rem legis contingit mori nec terre da
ri menelaū. Et quidē ſatis iuſte. Nā q̄
multa erga arā dei delicta p̄miſit. cuius
ignis 7 cinis erat ſanctus. ipe in cineris
morte dānatus ē. Sz rex mēte effrena
tus veniebat nequiorē ſe p̄e ſuo iudeis
oſtenſurus. Quibz iudas cognitis p̄ce
pit p̄lo vt die ac nocte dñm inuocarēt
q̄ ſicut ſemp 7 nūc adiuuaret eos. q̄ppe
q̄ lege 7 patria ſanctorū templo priuari
vereretur. ac populum qui nup̄ paulu
lum reſpiraſſet nec ſineret blaſphemijs
rurſus rationibz ſubdi. Dñibz itaq̄ ſi
mul id facientibz 7 petētibz a dño miſe
ricordiā cū fletu et ieiunijs per tridui
cōtinuū p̄ſtratis hortatus ē eos iudas
vt ſe prepararent. Ipſe vero cū ſeniori
bus cogitauit priuſq̄ rex admoueret ex
ercitum ad iudeam et obtineret ciuita
tem exire. 7 comini iudicio committere
exitum rei. dans itaq̄ poteſtatem omni
um deo mundi creatori 7 hortatus ſuos

vt fortit' dimicarēt. ⁊ vsq; ad mortē pro
legib; tēplo. ciuitate. p̄ria ⁊ ciuib; starēt
circa modū in exercituz p̄stituit. Et dato
signo suis dei victorie iuuenib; fortissi-
mis electis. nocte aggressus aulā regiā
in castris iterefecit viros quatuordecim
milia. ⁊ maximū elephātoꝝ cuz his qui
suppositi fuerāt. Sūmoꝝ metu ac per-
turbatione hostiū castra replētes rebul
q; p̄spe gestis abierūt. Hoc aut factū ē
die illucescēte. adiuuāte eū dñi. p̄tectio-
ne. S; rex accepto gustu audacie iudeo
rū. arte difficultatem locoꝝ tēptabat et
bethsure q̄ erat iudeoꝝ p̄sidiū munituz
castra. ad mouebat. sed fugat. impinge-
bat. minorabat. His aut q̄ intus erant
iudas necessaria mittebat. Enunciauit
aut miseria hostib; rodochus q̄dam de
iudaico exercitu. q̄ req̄ situs p̄p̄tensus ē
⁊ cōclusus. Itē rex p̄monē habuit ad
eos q̄ erāt in bethsuris. dextrā dedit. ac-
cepit. abijt omisit cū iuda. supatus est.
Ut aut coguit rebellasse philippū antio-
chie qui relictus erat sup negotio. mēte
cōsternatus. iudeos dēp̄cans subdituz
q; eis. iurat de oib; q̄b; iustū visum ē. et
recōciliatus obtulit sacrificium. honora-
uit. tēplū. et mūera posuit. machabēum
āplexatus ē. ⁊ fecit eū a ptolomaide vsq;
q; ad gerrenos ducē ⁊ p̄ncipē. Ut autē
venit ptolomaidā. gūiter ferebāt ptolo-
mēses amicitie p̄uentōnē indignantes
ne forte sedus irrūperēt. Tūc ascēdit li-
fias tribunal. ⁊ exposuit rōnem et pplm
sedauit. regressusq; ē antiochiā. Et hoc
modo regis. p̄fectio ⁊ reditus processit.

Ed post triennij tps XIII
S cognouit iudas ⁊ qui cū eo erāt
demetriū seleuci cū multitu-
dine valida et nauib; p̄ portum tripolis
ascēdisse ad loca oportuna ⁊ tenuisse re-
giones aduersus antiochiū ⁊ eius ducē li-
fiam. Alchimus aut q̄dam q̄ summus
sacerdos fuerat. sed voluntarie coinqui-
natus est t̄pib; p̄mixtionis cōsiderans
nullo mō sibi eē salutē neq; accessuz ad
altare. venit ad regē demetriū centesi-
mo quinquagesimo anno offerēs ei co-

ronā aureā ⁊ palmā sup hęc ⁊ talos q̄ tē-
pli eē videbāt. Et ipa q̄dē die filuit. Tē-
pus aut oportunuz demetrie sue nactus
puocatus a demetrio ad p̄siliū. interro-
gatus q̄b; reb; ⁊ cōsilijs iudei nitentē
respondit. Ipi qui dicūtur affidei iudeo-
rū q̄b; p̄ceit iudas machabē' bella nus-
triūt ⁊ seditōnes mouēt. nec patiuntur
regnū esse quietū. Nā ⁊ ego defraudat'
parentum gloria dico aut summo sacer-
dotio huc veni primo q̄dem vtilitatib;
regis fidē seruās. secūdo aut etiā ciuib;
p̄sulens. Nā illoꝝ p̄auitate vniuersuz
genus nēm non mime verat. Sed oro
his singulis o rex cognitis ⁊ regioni et
generi p̄m hūanitatē tuā p̄m̄gatā oib;
p̄spice. Nā q̄diu supest iudas. impossu-
bile ē pacē esse negocij. Talib; autē ad
hoc dictis. ⁊ ceteri amici hostiliter se hñ-
tes aduersus iudā. inflāmauēt deme-
triu. Qui statim nicanorē p̄posituz ele-
phantoꝝ ducē misit i iudā datis man-
datis vt ipm q̄dē iudā capet vinū. eos
no q̄ cū illo erāt dispereret. et p̄stitueret
alchimū maximi tēpli summū sacerdo-
tē. Tūc gētes q̄ de iudea fugerāt iudā se-
gregatim se nicanori miscebāt. miseris
⁊ clades iudeoꝝ p̄spitates rez suarū
existimātes. Audito itaq; iudei nicanor-
is aduētū ⁊ puētū nationū. p̄spersi tra-
rogabāt eū q̄ pplm suū p̄stituit i eternū
custodiret. quicq; suaz portionem signis
euidētib; protegit. Imperate aut duce
statim inde mouerūt conuenerūtq; ad
castellum tessau. Simon vero frater iu-
de cōmiserat cum nicanore. sed cōteri-
tus est repentino aduētū aduersarioꝝ
nicanor. tamē audiens virtutem comi-
tum iude ⁊ animi magnitudinez quā p̄
patrie certamib; habebant sanguine iu-
diciū facere metuebat. Quāobzē p̄mi-
sit possidoniū ⁊ theodotiū ⁊ marthiam ⁊
vt darēt dextras atq; accipent. Et cum
diu de his p̄siliū agerēt ⁊ t̄pe dur ad ml-
titudinē retulisset. oim vna fuit snia a-
micicij annuere. Itaq; diem cōstitue-
runt qua secreto inter se agerent. ⁊ sin-
gulis selle plate sunt ⁊ posite. Precepit

a ūt iudas armatos eē locis opportunis ne forte ab hostibz repēte mali aliqd oriret. Et congruū colloquiū fecerūt. Noza baſ autez nicanor hierosolimis. nihilqz iniq̄ agebat. gregesqz turbaꝝ q̄ congregate fuerāt. dimisit. Hatebat autē iudā sp̄chaz ex aīo. 7 erat viro iclinatus. Roga uirqz eū ducere uxorem filiosqz p̄creare. Nuptias fecit. quiete egit cōmuniterqz uiuebāt. Alchim⁹ autē vidēs charitates illoꝝ admuicē 7 p̄uentōnes. venit ad de metriū 7 dicebat nicanorez rebz alienis assentire. Iudāqz regni in fidiatorē successorē sibi destinasse. Itaqz rex eraspatus 7 pessimis hui⁹ criminationibz irritatus scripsit nicanori dicēs ḡuiter quidē se ferre de amicitie cōuētione. iubere tñ machabeū citius uinctū mittere anthi ochia. Quibz cognitis nicanor p̄sternabat. 7 ḡuiter ferebat. si ea q̄ conuenerāt irrita faceret. nihil lesus a viro. sed qz regi resistere nō poterat. opportunitatem obſuabat q̄ p̄ceptū p̄ficeret. At machabeus vidēs sectū austeri⁹ agere nicanorē 7 p̄suetū occursum ferocius exhibentē. intelligēs nō ex lono eē austeritatē istā paucis suoz cōgregatis occultauit se a nicanore. qz cū ille coguit fortit se a viro p̄uentū venit ad maximū 7 sanctissimū templū. 7 sacerdotibz solitas hostias offerentibz. iussit sibi tradi viz. Quibz cū iuramēto dicentibz nescire se vbi eēt. q̄ querebat extendēs manū ad tēplū iurauit dicens. Nisi iudā mihi uinctū tradideritis. istud dei phanū ī planitiē deducam. 7 altare effodiaz. 7 tēplū hoc libero p̄ri consecrabo. Et his dictis abiit. Sacerdotes autē p̄tendentes manus in celō inuocabant eū q̄ semp. p̄pugnator eēt gentis ipoz hec dicentes. Tu dñe uniuersoz q̄ nullius idiges. uoluisti tēpluz habitationis tue fieri in nobis. Et nūc sancte sanctoꝝ dñe. p̄serua ī eternū impollutā domū istā q̄ nup̄ mundata ē. Rācias autē quidā de senioribz a hierosolimis delatus ē nicanori. uir amatoꝝ ciuitatis. 7 bñ audiēs qui p̄ affectu pat̄ iudeoz appellabat. Hic multz tempibz

stinētie p̄positum tenuit in iudaismo corpusqz 7 aīam tradere p̄tentus p̄ p̄seuerātia. Glōs autē nicanor manifesta re odiū qd̄ hatebat. ī iudeos milites q̄n gēros ut eū p̄phenderēt. Putabat em̄ si illū decepisset sese cladē iudeis maximā illaturū. Turbis autē irruere ī domū ei⁹ 7 ianuā dirūpe atqz ignē admouere cupientibz. cū iā p̄prehenderet gladio se petijt. eligens nobiliter mori potius q̄ subditus fieri p̄ctōribz. 7 n̄ natales suos indignis iniurijs agi. S; cū p̄ festinationē nō certo ictu plagā dedisset. 7 turbe inter ostia irruerēt. recurrēs audacē ad murz p̄cipitauit semetipm̄ uirilē ī turbas q̄b; uelocit locū dantibz casui ei⁹ venit p̄ mediā ceruicē. Et cū adhuc spiraret accensus aīo surrexit 7 cū sanguis eius magno fluxu deflueret 7 ḡuissimū vulneribz esset saucius. cursu turbā p̄trāsijt 7 stans supra quandā petrā p̄ruptā 7 iam exanguis effectus. p̄plex⁹ ī festina sua utriqz manibz p̄iecit super turbas. inuocans dominatorem uite ac spūs. ut hec illi itez redderet. atqz ita uita defunctus est.

XV

Icanor autem ut comperit iudam esse ī locis samarie cogitauit cum omni impetu die sabbati smittere bellum. Iudeis uero qui illum per necessitatem sequebantur dicentibus. ne ita ferociter 7 barbare feceris. sed honorem tribue die sanctificationis. 7 honora eum qui uniuersa conspiciat. At ille infelix interrogauit si ē potēs in celo qui impauit agi diem sabbatorum. 7 respondentibus illis. ē dominus uiuus ipse in celo potēs qui iussit agi se primā diē. At ille ait. Et ego potēs super terras qui impero sumi arma 7 ne gōcia regis impleri. Tamen nō obtinuit. ut consilium p̄ficeret. Et nicanor q̄ dem cuz summa superbia erectus cogitauerat cōmune tropheum statuere de iuda. Machabeus autē semp̄ confidebat cū om̄i spe auxilium sibi a domino affuturum. 7 hortabat suos ne formidarent ad aduentum nationum. sed in mente

haberent adiutoria sibi facta de celo. et nunc sparent ab omnipotente sibi affuturam victoriam. Et allocutus eos de lege et prophetis ammonens etiam certamina que fecerant per promptiores constituit eos. Et ita animus eorum erectis sibi ostendebat gentium fallaciam et iuramentorum peruricationem. Singulos autem illorum armavit non clipei et haste munitione. sed sermonibus optimis et exhortationibus exposito digno fide somnio. pro quo vniuersos letificauit. erant autem huiusmodi visus. Omnia qui fuerat summus sacerdos vix bonum et benignum. verendum visum. modestum moribus et eloquio decorum et quia puero in virtutibus exercitatus sit. manifestum ostendit. orare pro omni populo iudeorum. post hoc apparuisse et alium vix etate et gloria mirabilem. et magni decoris habitudinem circa illum. Respondentem vero omnia dixisse. hic est fratrum amator et populi israel. Hic est qui multum orat pro populo vniuersa sancta ciuitate hieremias propheta dei. Extendisse autem hieremiam dexteram. et dedisse iude gladium aureum dicens. Accipe sanctum gladium munus a deo in quo deiciet aduersarios populi mei israel. Exhortati itaque iude fratribus bonis valde de quibus extolli posset impetus et animi iuuentum confortari statuerunt dimicare et confugere fortiter virtus de negociis iudicaret eo quod ciuitas sancta et templum periclitarentur. Erat enim pro vxoribus et filiis atque pro seibus et cognatis minor sollicitudo. maximus vero et primus pro sanctitate timor erat templi. sed et eos qui in ciuitate erant non minima sollicitudo habebat. pro his qui congressuri erant. Et iam cum omnes sparent iudicium futurum. hostesque adessent atque exercitus erat ordinatus bestie equitesque oportuno loco dispositi. considerans machabeus aduentum multitudinis et apparatus variis armorum. ac ferocitatem bestiarum. extendens manus in celum. prodigia facientem dominum inuocauit. qui non frangit armorum potentiam. sed prout ipsi placet dat dignis victoriam. Dixit autem inuocans hoc modo. Tu domine qui mihi filium angelum tuum sub esechia rege iuda. et interfecisti de castris sennacherib centum octoginta quatuor

milia. et nunc dominator celorum mitte angelum tuum bonum ante nos in timore et tremore magnitudinis brachij tui ut metuant quod cum blasphemiam veniunt aduersus sanctum populum tuum. Et hic quod ita posauit. Nicanor autem et qui cum ipso erant cum tubis et canticis admouebant. Judas vero et qui cum eo erant. inuocato deo pro orationes aggressi sunt. manu quod pugnantes. sed et dominum cordibus orantes prostrauerunt non minus triginta quatuor milia potentia dei magnifice delectati. Cumque cessassent et cum gaudio redirent cognouerunt nicanorem ruisse cum armis suis. Facto itaque clamore et perturbatione suscitata patria voce omnipotentem dominum benedicebant. Precepit autem iudas quod pro omnia corpore et animo mori pro civibus paratus erat. caput nicanoris et manum cum huiusmodi abscisam hierosolimam perferri. Quo cum peruenisset vocatis tribulibus et sacerdotibus ad altare. accessit et eos qui in arce erant. Et ostelo capite nicanoris et manu nepharia quam extenderat contra domum sanctam omnipotentis dei magnifice gloriatus est. Linguam etiam impij nicanoris percussit iussu sic periculatim auri dari. manum autem dexterae in templum suspedit. Omnes igitur celi benedixerunt dominum dicentes. benedictus qui locum suum incontaminatum seruauit. Suspedit autem nicanoris caput in summa arce ut euidens esset et manifestus signum auxilij dei. Itaque omnes cum consilio decreuerunt nullo modo die istum absque celebritate preterire. habere autem celebritatem terciadecima die mensis adar. quod de voce sirica pridie mardochei die. Igitur his erga nicanorem gestis. et ex illis temporibus ab hebreis ciuitate possessa. ego quod in his faciam finem sermone. Et siquidem bene ut historie competat hoc et ipse velim. si autem minus digne concedendum est mihi. Sicut enim vinum semper bibere aut semper aquam contrarium est. alterius autem vti delectabile. ita legentibus si semper exactus sit sermo. non erit gratus hic ergo erit consummatus.

Explicit secundus liber Machabeorum.